



2019 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

## ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Α' Γενικού Λυκείου  
Γενικής Παιδείας

Σάββατο 13 Απριλίου 2019 | Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

### ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

#### **ΘΕΜΑ Α1.**

Το πρόγραμμα «Dance well» είναι μια από τις πρωτοβουλίες που υλοποιούνται σε παγκόσμιο επίπεδο για την αντιμετώπιση της αποξένωσης που βιώνουν τα άτομα της τρίτης ηλικίας. Πιο συγκεκριμένα, πρόκειται για μια πρωτοβουλία σύγχρονου χορού η οποία λαμβάνει χώρα στο Museo Civico στη Βιτσέντζα της Ιταλίας. Το πρόγραμμα απευθύνεται κυρίως σε ηλικιωμένους που έχουν εμφανίσει τη νόσο του Πάρκινσον. Οι συμμετέχοντες δύο φορές την εβδομάδα με την καθοδήγηση δασκάλου χορού καλούνται να αντλήσουν έμπνευση από τα εκθέματα του μουσείου και να εκφραστούν με χορευτικές κινήσεις στους χώρους του μουσείου αλληλεπιδρώντας, αν το επιθυμούν, με άλλους χορευτές που ανήκουν σε διαφορετικές κοινωνικές ομάδες. Με αυτόν τον τρόπο οι ηλικιωμένοι επωφελούνται από την ανθρώπινη επαφή.

#### **ΘΕΜΑ Α2.**

1. ΛΑΘΟΣ «Στην Ιαπωνία, το φαινόμενο των μοναχικών θανάτων των ηλικιωμένων είναι τόσο σύνηθες, που απέκτησε πλέον το ξεχωριστό όνομα *Kodokushi*».
2. ΛΑΘΟΣ «Μερικοί χαράσσουν τα δικά τους χορευτικά μονοπάτια, ενώ κάποιοι δημιουργούν τροχιές που αλληλεπιδρούν με άλλους χορευτές».
3. ΣΩΣΤΟ «ολοένα και περισσότερα στοιχεία καθιστούν σαφές πως με την κατάλληλη διδασκαλία η τρίτη ηλικία μπορεί να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τον διαδικτυακό αναλφαριθμητισμό»
4. ΛΑΘΟΣ «Από αυτές τις δύο προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι διαφορετικές γενιές του σήμερα, προκύπτει μια σύγχρονη ευφάνταστη λύση που καλύπτει τις ανάγκες και των δύο».
5. ΛΑΘΟΣ « ... πληρώνοντας ενοίκια που κυμαίνονται γύρω στις 200 λίρες».



**ΘΕΜΑ Β1.**

Τα δομικά μέρη της παραγράφου είναι τα εξής:

**Θεματική περίοδος:** «Για αναρίθμητους ... της σύγχρονης ζωής»

**Λεπτομέρειες / σχόλια:** « Τάδε έφη... μοναξιά».

**Κατακλείδα:** δεν υπάρχει

Ο τρόπος ανάπτυξης παραγράφου που μπορούν να εντοπίσουν οι μαθητές της Α΄ λυκείου είναι τα **παραδείγματα**. Ο αρθρογράφος με δύο παραδείγματα στηρίζει τη θέση του ότι η μοναξιά των ηλικιωμένων είναι ένα παγκόσμιο φαινόμενο που έχει πάρει μεγάλες διαστάσεις. ( «Στην Ιαπωνία ... αισθάνεται μοναξιά» ).

**ΘΕΜΑ Β2.**

**A)** χαράσσουν⇒ ακολουθούν, δημιουργούν  
τροχιές⇒πορείες  
εκπλήσσουν⇒ξαφνιάζουν  
ευφάνταστη⇒πρωτότυπη  
πρωτοεμφανίστηκε ⇒πρωτοπαρουσιάστηκε

**B)** συν + βάλλω  
μεταβάλλω, διαβάλλω , αποβάλλω, καταβάλλω κ. α

**ΘΕΜΑ Β3.**

«Για αναρίθμητους ανθρώπους του πλανήτη, η μοναξιά έχει εξελιχθεί σε θλιβερή πραγματικότητα της σύγχρονης ζωής» ⇒ μεταφέρονται αυτούσια τα λόγια κάποιου.

«Dance Well» ⇒ τίτλος / ονομασία

**ΘΕΜΑ Β4.**

Η συλλογιστική πορεία της παραγράφου είναι παραγωγική , αφού ο αρθρογράφος ξεκινάει από μια γενικότερη αναφορά στον μεγάλο αριθμό ανθρώπων σε ολόκληρο τον πλανήτη που υποφέρουν από μοναξιά και καταλήγει στα συγκεκριμένα παραδείγματα της Ιαπωνίας και της Αμερικής.



2019 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

### Γ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

Αξιότιμε κύριε Δήμαρχε,

Αγαπητοί συνδημότες / συμπολίτες,

Με αφορμή την πρωτοβουλία του πολιτιστικού κέντρου του Δήμου μας να διοργανώσει τη σημερινή εκδήλωση, η οποία είναι αφιερωμένη στην τρίτη ηλικία, θα ήθελα να αξιοποιήσω την ευκαιρία που μου δόθηκε, για να αναφερθώ στην ευαίσθητη ψυχολογία των ηλικιωμένων ατόμων και στη συνέχεια να μοιραστώ μαζί σας κάποιες πιθανές λύσεις για την απάλυνση των προβλημάτων που προκαλεί το πέρασμα του χρόνου στον άνθρωπο.

**1<sup>ο</sup> ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ:** Οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι ηλικιωμένοι στον ψυχολογικό τομέα:

- συχνά χαρακτηρίζονται από έντονη ψυχική κούραση, απαισιοδοξία, τάση απομόνωσης.
- αισθάνονται να παραγκωνίζονται από την κοινωνική ζωή εξαιτίας των εξελίξεων τις οποίες αδυνατούν να παρακολουθούν.
- αν η ζωή τους υπήρξε γεμάτη αντιφάσεις, στερήσεις, ψυχικά τραύματα και ανεκπλήρωτους πόθους είναι πιθανό να αισθάνονται το αίσθημα της αποτυχίας.
- ο κοινωνικός παραγκωνισμός δημιουργεί την αίσθηση ανικανότητας.
- η αποχώρηση από την εργασία πολλές φορές εκλαμβάνεται ως τερματισμός μιας προσπάθειας χρόνων παρά τη θέληση τους.
- οδηγούνται αναπόφευκτα στη μοναξιά εξαιτίας του θανάτου των προσφιλών τους προσώπων
- εστιάζουν την προσοχή τους στο γεγονός ότι βρίσκονται κοντά στο τέλος της ζωής τους με τρόπο που τους γεμίζει θλίψη
- συχνά, δεν μπορούν να αντεπεξέλθουν οικονομικά στις υποχρεώσεις τους εξαιτίας των χαμηλών εισοδημάτων με αποτέλεσμα να βιώνουν οικονομική ανασφάλεια.



2019 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

## 2ο ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: Τρόποι αντιμετώπισης

- Οι ηλικιωμένοι είναι απαραίτητο να επιδιώκουν να συμμετέχουν σε ποικίλες δραστηριότητες, προκειμένου να αντιμετωπίσουν τη μοναξιά και την ανία.
- τα γηραιότερα μέλη της οικογένειας μπορούν να αναλαμβάνουν σημαντικούς ρόλους στο οικογενειακό περιβάλλον, ώστε να νιώθουν χρήσιμοι και να ενισχυθεί η αυτοπεποίθησή τους.
- ευεργετική για την ψυχολογία των ηλικιωμένων κρίνεται η συμμετοχή σε συλλόγους, οι οποίοι παράλληλα με την οργάνωση ψυχαγωγικών δράσεων και εκδρομών ενημερώνουν για θέματα υγείας και συμβάλλουν στην κοινωνική και ψυχική τους αποκατάσταση.
- η πολιτεία ως κοινωνικό κράτος πρόνοιας οφείλει να εξασφαλίζει συντάξεις ικανές για την αξιοπρεπή διαβίωσή των ηλικιωμένων και να εξασφαλίζει την ιατροφαρμακευτική περίθαλψή τους, ώστε να μειώνεται η οικονομική ανασφάλεια που νιώθουν.
- οι συγγενείς οφείλουν να μην τους εγκαταλείπουν , αλλά να αναγνωρίζουν όσα τους έχουν προσφέρει στο παρελθόν και να τους το ανταποδίδουν με αγάπη και φροντίδα.

Θα ήθελα να ολοκληρώσω την ομιλία μου με την ευχή στο μέλλον εμείς, οι νεότεροι να συνειδητοποιήσουμε ότι είναι εφικτό να περιοριστούν οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα γηραιότερα μέλη της κοινωνίας μας και να προσπαθήσουμε περισσότερο προς αυτή την κατεύθυνση. Με αυτό τον τρόπο θα δείξουμε έμπρακτα το σεβασμό μας προς το πρόσωπό τους!

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας.



2019 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

## ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Α' Γενικού Λυκείου  
Γενικής Παιδείας

Πέμπτη 3 Ιανουαρίου 2019 | Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

### ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

#### Α. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ:

##### ΘΕΜΑ Α1.

Το πρόγραμμα «Dance well» είναι μια από τις πρωτοβουλίες που υλοποιούνται σε παγκόσμιο επίπεδο για την αντιμετώπιση της αποξένωσης που βιώνουν τα άτομα της τρίτης ηλικίας. Πιο συγκεκριμένα, πρόκειται για μια πρωτοβουλία σύγχρονου χορού η οποία λαμβάνει χώρα στο Museo Civico στη Βιτσέντζα της Ιταλίας. Το πρόγραμμα απευθύνεται κυρίως σε ηλικιωμένους που έχουν εμφανίσει τη νόσο του Πάρκινσον. Οι συμμετέχοντες δύο φορές την εβδομάδα με την καθοδήγηση δασκάλου χορού καλούνται να αντλήσουν έμπνευση από τα εκθέματα του μουσείου και να εκφραστούν με χορευτικές κινήσεις στους χώρους του μουσείου αλληλεπιδρώντας, αν το επιθυμούν, με άλλους χορευτές που ανήκουν σε διαφορετικές κοινωνικές ομάδες. Με αυτόν τον τρόπο οι ηλικιωμένοι επωφελούνται από την ανθρώπινη επαφή.

##### ΘΕΜΑ Α2.

1. ΛΑΘΟΣ
2. ΛΑΘΟΣ
3. ΣΩΣΤΟ
4. ΛΑΘΟΣ
5. ΛΑΘΟΣ



## 2019 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

### **ΘΕΜΑ Β1.**

Τα δομικά μέρη της παραγράφου είναι τα εξής:

**Θεματική περίοδος:** «Για αναρίθμητους ... της σύγχρονης ζωής»

**Λεπτομέρειες / σχόλια:** « Τάδε έφη... μοναξιά».

**Κατακλείδα:** δεν υπάρχει

Ο τρόπος ανάπτυξης παραγράφου που μπορούν να εντοπίσουν οι μαθητές της Α΄ λυκείου είναι τα **παραδείγματα**. Ο αρθρογράφος με δύο παραδείγματα στηρίζει τη θέση του ότι η μοναξιά των ηλικιωμένων είναι ένα παγκόσμιο φαινόμενο που έχει πάρει μεγάλες διαστάσεις. ( «Στην Ιαπωνία ... αισθάνεται μοναξιά» ).

### **ΘΕΜΑ Β2.**

χαράσσουν⇒ ακολουθούν, δημιουργούν

τροχιές⇒πορείες

εκπλήσσουν⇒ξαφνιάζουν

ευφάνταστη⇒πρωτότυπη

πρωτοεμφανίστηκε ⇒πρωτοπαρουσιάστηκε

### **ΘΕΜΑ Β3.**

«Για αναρίθμητους ανθρώπους του πλανήτη, η μοναξιά έχει εξελιχθεί σε θλιβερή πραγματικότητα της σύγχρονης ζωής» ⇒ μεταφέρονται αυτούσια τα λόγια κάποιου.

«Dance Well» ⇒ τίτλος / ονομασία

### **ΘΕΜΑ Β4.**

Η συλλογιστική πορεία της παραγράφου είναι παραγωγική , αφού ο αρθρογράφος ξεκινάει από μια γενικότερη αναφορά στον μεγάλο αριθμό ανθρώπων σε ολόκληρο τον πλανήτη που υποφέρουν από μοναξιά και καταλήγει στα συγκεκριμένα παραδείγματα της Ιαπωνίας και της Αμερικής.



2019 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

### Γ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

Αγαπητοί συμμαθητές,

Στο πλαίσιο του μαθήματος της νεοελληνικής γλώσσας και με αφορμή την ολοκλήρωση της θεματικής ενότητας η οποία είναι αφιερωμένη στην τρίτη ηλικία, θα ήθελα να αναφερθώ στην ευαίσθητη ψυχολογία των ηλικιωμένων ατόμων εξαιτίας των προβλημάτων που προκαλεί το πέρασμα του χρόνου στον άνθρωπο.

**ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ:** Οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι ηλικιωμένοι στον ψυχολογικό τομέα:

- συχνά χαρακτηρίζονται από έντονη ψυχική κόπωση, απαισιοδοξία, τάση απομόνωσης.
- αισθάνονται να παραγκωνίζονται από την κοινωνική ζωή εξαιτίας των εξελίξεων τις οποίες αδυνατούν να παρακολουθούν.
- αν η ζωή τους υπήρξε γεμάτη αντιφάσεις, στερήσεις, ψυχικά τραύματα και ανεκπλήρωτους πόθους είναι πιθανό να αισθάνονται το αίσθημα της αποτυχίας.
- ο κοινωνικός παραγκωνισμός δημιουργεί την αίσθηση ανικανότητας.
- η αποχώρηση από την εργασία πολλές φορές εκλαμβάνεται ως τερματισμός μιας προσπάθειας χρόνων παρά τη θέληση τους.
- οδηγούνται αναπόφευκτά στη μοναξιά εξαιτίας του θανάτου των προσφιλών τους προσώπων
- εστιάζουν την προσοχή τους στο γεγονός ότι βρίσκονται κοντά στο τέλος της ζωής τους με τρόπο που τους γεμίζει θλίψη
- συχνά, δεν μπορούν να αντεπεξέλθουν οικονομικά στις υποχρεώσεις τους εξαιτίας των χαμηλών εισοδημάτων με αποτέλεσμα να βιώνουν οικονομική ανασφάλεια.

Θα ήθελα να ολοκληρώσω την ομιλία μου με την ευχή εμείς, η νέα γενιά στο μέλλον να δείξουμε ειλικρινές ενδιαφέρον για τον ψυχισμό και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα γηραιότερα μέλη της κοινωνίας μας και να βοηθήσουμε στην απάλυνσή τους.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας.



2019 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

## Β. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ:

1. Η συνειδητοποίηση από τον άνθρωπο ότι το πέρασμα του χρόνου τον οδηγεί στο τέλος μπορεί να αποτελέσει κίνητρο, για να καταγράψει όσα έχει βιώσει. Αυτή η διαδικασία της καταγραφής είναι λυτρωτική σύμφωνα με τον Σαίξπηρ, αφού ο άνθρωπος γίνεται παραγωγικός και αξιοποιεί δημιουργικά το χρόνο του. Οι εμπειρίες γεμίζουν τις λευκές σελίδες και μεταφράζονται σε πολύτιμη καταγεγραμμένη γνώση, στην οποία έχει τη δυνατότητα να ανατρέξει και να ανακαλύψει σημαντικές αλήθειες για τη ζωή του. Τέλος, αν οι ιδέες, που θα καταγραφούν, αποτελέσουν σπουδαίο ποιητικό έργο, τότε η ύπαρξη του ποιητή θα δικαιωθεί και η πνευματική του προσφορά θα αντισταθεί στη φθορά του χρόνου.
2. Στο ποίημα ο καθρέφτης και το ρολόι αποτελούν τους αδιάψευστους μάρτυρες της φθοράς, που προκαλεί το πέρασμα του χρόνου. Ο άνθρωπος κοιτάζοντας στον καθρέφτη τη μορφή του βλέπει ρυτίδες, οι οποίες μαρτυρούν ότι τα γηρατειά έχουν φτάσει. Επίσης τα σημάδια του χρόνου του υπενθυμίζουν τον επερχόμενο θάνατο. Αντίστοιχος είναι και ο ρόλος του ρολογιού, που μετρά το πέρασμα του χρόνου, ο οποίος κυλά και κατευθύνεται προς την αιωνιότητα φανερώνοντας τον εφήμερο χαρακτήρα της ανθρώπινης ζωής σε σύγκριση με το χρόνο που διαρκεί αιώνια.
3. Το ρηματικό πρόσωπο που κυριαρχεί στο ποίημα είναι το β' ενικό. Η χρήση του προσδίδει αμεσότητα και οικειότητα στο λόγο. Ο ποιητής απευθύνεται στον αναγνώστη δίνοντας την εντύπωση ότι συνομιλεί μαζί του και προσπαθεί να τον καταστήσει συμμετόχο στον προβληματισμό του, για να περάσει με άμεσο τρόπο το μήνυμά του. Τέλος με τη χρήση του β' ενικού προσώπου ο τόνος του ποιήματος γίνεται παραινετικός.
4. Εικόνα: «*Μιστά ρυτίδες ο καθρέφτης θα σου δείξει*»  
Μεταφορά: «*προχωρεί προς την αιωνιότητα ο χρόνος*»  
(οι απαντήσεις είναι ενδεικτικές)





5.

### **Θετικά χαρακτηριστικά των ηλικιωμένων**

#### **Στον πνευματικό τομέα:**

- η εμπειρία και οι γνώσεις που έχουν αποκομίσει οι ηλικιωμένοι με το πέρασμα του χρόνου αποτελούν εφόδια για ποιοτική δημιουργικότητα.
- στην τρίτη ηλικία έχει επιτευχθεί η ανάπτυξη της κριτικής ικανότητας, η οποία είναι απαραίτητη για την ανεύρεση ορθής λύσης σε δυσχερή ζητήματα.
- οι ηλικιωμένοι είναι απαλλαγμένοι από τα πάθη της νεότητας και έχουν αποκτήσει ώριμη σκέψη.
- έχουν καθοδηγητική και συμβουλευτική δραστηριότητα στον πνευματικό χώρο. Σε ό, τι αφορά την τέχνη συμβάλλουν στη διάσωση και διατήρηση παραδοσιακών στοιχείων και στη μετακένωση ιδεών, καλλιτεχνικών ρευμάτων και τεχντροπιών.

#### **Στον ψυχολογικό τομέα:**

- οι ώριμοι σε ηλικία άνθρωποι χαρακτηρίζονται από διαλλακτικότητα, συμβιβαστικότητα, ειλικρίνεια και επιείκεια.
- όταν οι άνθρωποι έχουν ζήσει μια γεμάτη εμπειρίες ζωή και έχουν διαμορφώσει μια υγιή προσωπικότητα αντιμετωπίζουν το τέλος με ψυχική ηρεμία και αίσθημα ολοκλήρωσης.

#### **Στον κοινωνικό τομέα:**

- οι ηλικιωμένοι αποδεικνύονται πολύτιμοι σύμβουλοι για την οικογένεια, τον εργασιακό τομέα, την παιδεία και γενικότερα για την αντιμετώπιση των ποικίλων κοινωνικών προβλημάτων.
- συμβάλλουν στην επίτευξη της κοινωνικής γαλήνης και ομόνοιας.
- ο ρόλος στην αγωγή της νέας γενιάς είναι καθοριστικός, αφού συμμετέχουν ενεργά στην ανατροφή των παιδιών στις περισσότερες οικογένειες.